

ЗА ИСТОРИЯТА НА ОКРЪЖЕН АЕРОКЛУБ „ВАЛЕРИЙ ЧАКАЛОВ” – ВАРНА

Иван Апостолов

Летище „Тихина” – една поляна, западно от Аспаруховия мост. През есента на 1951 г. там е открит аероклуб „Варна“ с въздушни демонстрации с безмоторни самолети от инструкторите Фидана Иванова и Грозьо Грозев, с военни самолети от летище „Чайка”, парашутни скокове и демонстрации с авиомодели. Хангарът е украсен с големи букви „Първи аероклуб НРБ”. Тези букви и до ден днешен са запазени.

На откриването на аероклуба са поканени и присъстват представители на ЦС на отдел „Въздушна подготовка” – много общественици, представители на ОК на БКП, съветският консул, директорите на корабостроителния завод и фабриките „Първи май” и „Хр. Ботев”, директори на други предприятия, училища, както и ученици, и много граждани. Това е първият аероклуб в България, който слага началото на целогодишно обучение по авиомоделизъм, парашутизъм, безмоторно и моторно летење и подготовка на авиомеханици.

През 1953 г. летателната дейност на аероклуба се премества от летище „Тихина” на гражданското летище „Аксаково”. Построява се хангар за самолетите с пари на ДОСО /доброволна организация за съдействие на отбраната/, както и помещения за щатните служители и курсистите. За хранене се използва столът на аерогарата. Обучението, облеклото, храненето и престоят на всички обучаеми са безплатни.

От 1-ви март 1968 г. аероклубовете в страната преминават на подчинение и управление към организацията ДКМС /Димитровски комунистически младежки съюз/, което допринася за по-големи възможности за развитието им. Тогава се започва и строителството на хангар и сграда на Калиманци.

Отдел „Въздушна подготовка“ доставя през 1969 г. самолет Ан-2, с което се решава

въпросът за изпълнение на задачите по парашутизъм.

Следващите десетина години след 1978 г. аероклубовете в България са прехвърлени на управление на ОВТПН /Организация за военно-техническа подготовка на населението/, новият еквивалент на ДОСО от 50-те години, което променя и начина на организация на дейностите. Независимо от това, функционирането на четирите звена на аероклуба продължава с пълна сила. По-късно ОВТПН се преименува в ОСО /Организация за съдействие на отбраната/.

През всичките години началници на аероклубовете са военни пилоти, завършили в Долна Митрополия. През годините аероклубът е подготвил много спортисти, кандидати за военни пилоти и инженери. Тук по мое време се подготвяше националният отбор по парашутен многобой. Включваше дисциплините бягане, плуване и парашутни скокове. Тук публикувам една малка равносметка за постигнатото в аероклуба през годините:

- майстори на спорта по моторно летење – 7;
- майстори на спорта по безмоторно летење – 21;
- майстори на спорта по парашутизъм – 30;
- заслужил майстор на спорта – Иван Каракашев, той е легенда в парашутизма;
- семейства парашутисти – 20;
- изпълнилите парашутни скокове спортисти са: от 500 до 3000, а Сашо Тодоров има 5000 скока.

Това е много показателно каква дейност се е извършвала в аероклубовете. По това време във военно-въздушното училище за пилоти се приемаха само курсисти, преминали подготовка в аероклубовете. След 21 години в бой-

ната авиация, имах щастието да ръководя аероклуба осем години от 1982 г. С отговорност се отнасях към всичко, защото за мен те бяха деца. Дори и моята дъщеря едва навършила 15 години летеше на безмоторен самолет. Извън разрешеното, но желаното.

Аероклубовете бяха задоволени изцяло от централното ръководство. Самолети имаше достатъчно. Гориво за тях имаше без ограничение. Храна за курсистите също.

Едновременно с това ние бяхме подпомагани от различни организации. Със спортния тотализатор с директори Драгиев и Димчо Русев имахме договор за сътрудничество. Особена помощ ни оказваше кметът на Варна Христо Топшков, който и често летеше с мен. И добре схващаше пилотирането. Имаше моменти на радост от успехите, имаше тържества. Но имаше, за жалост, и много тежки моменти. Ето тези моменти трябва да се отчетат за да се види колко сериозна е била работата. И с какъв ентузиазъм младежите са идвали при нас.

Ще завърша с един епизод от нашата работа.

На 9 април 1983 г. провеждахме полети и парашутни скокове. Аз бях във въздуха, когато видях ненормално отворен парашут. Кацнах и отидох на място.

Богомил Кирилов Богданов на 19-и април трябваше да навърши 19 години. Приземил се бе правилно, но с голяма вертикална скорост. Посреща земята с краката, удря с таза, отскача и пада по лице. Причината: Богомил изпълнява 95-я си парашутен скок със спортен парашут УТ-15. След отделянето от самолета не стабилизира падането и дърпа ръчката на основния парашут, но малкото парашутче, което изтегля чохъла, в който е основният парашут, се задържа между краката му. Той дърпа ръчката на запасния парашут. В същото време малкото парашутче се освобождава и се усуква около вървите на запасния парашут, близко да атакуващия ръб. С това той блокира запасния парашут, блокира и себе си. Нататък положението е неспасяемо. Нещастно съвпадение.

Вечерта около 22.00 ч. заедно с Иван Димитров – пилот на Ан-2, Любомир Филков – лекар, и Радослав Мирев – звеневи коман-

дир отидохме да съобщим на родителите. На вратата се показва първо майката и веднага и бащата.

– Какво има ? - изненадано запита тя.

– Може ли да влезем ? - запитах.

– Влезте. – покани ни бащата.

– Да не би нещо да има с батко ? – запита сестричката на

Богомил.

– Да, с батко ти. – отговорих смутено.

– Болен ли е?

– Болен е.

– Много ли?

– Много, моето момиче, много.

И така постепенно те сами се сетиха.

– А той ни казваше, че отива при учителя си по музика и там свири на тромпет. Не знаехме, че скача с парашут. – каза бащата.

След съответните мероприятия възстановихме скоковете. Аз седнах на инструкторската седалка на Ан-2. Пилотираше Иван Йорданов. Когато набрахме височина и видях как тези млади момичета и момчета спокойно се подготвят да отлетят в бездната, аз се просълзих от умиление и се обърнах, за да не се разбере. Това беше дейността на аероклубовете на кратко. Трудна, отговорна и полезна за обществото и държавата. Как можем да направим сравнение между младежите тогава и сегашните? Те не са виновни. Виновни са алчните за власт и богатства, заграбили по-голямата част от брутният вътрешен продукт на страната. Промениха се човешките ценности.

Защо? Въпрос на дълъг, дълъг дебат.

*Полковник /з/ Иван Апостолов
Военен пилот и инструктор I клас
e-mail: ivan.apostolof@abv.bg*